

10 נובמבר 2022
ט"ז חשון תשפ"ג

סיכום שנת 2021 - ענפי הטקסטיל וההלבשה

תקציר

מסיכום שנת 2021 עולה:

- מכירות הענפים הנסקרים נאמדו בכ-6.4 מיליארד ₪.
- תפוקתם נאמדת בכ-2 מיליארד ₪, המהווה כ-1.3% בלבד מתפוקת התעשייה.
- מספר המועסקים בענף נאמד בכ-7.1 אלף איש.
- יצוא ענפים אלו הסתכם בכ-868 מיליון דולר, ורשם נסיגה ריאלית של כ-5.3%, לאחר צמיחה של כ-4.2% בשנת 2020.
- למרות שהביקוש למוצרי הלבשה והנעלה גבוה מאוד בהשוואה למגמות היסטוריות, הייצור המקומי במגמת התכווצות.

רקע

לפי סיווג הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ענפי הטקסטיל וההלבשה משתייכים לקבוצת ענפי הטכנולוגיה המסורתית, והם כוללים¹ פעילות ייצור של סיבי טקסטיל וטווייתם, אריגה וגימור של טקסטיל ושל פריטי לבוש, ייצור פריטי טקסטיל מוכנים (לדוגמא מצעים, שמיכות, שטיחים וחבלים), תפירה של כל סוגי הלבוש (בגדים עליונים, בגדים תחתונים לגברים, לנשים ולילדים; בגדי עבודה, בגדי יציאה, בגדים נוחים וכד') ואביזרי לבוש. במהלך השנים האחרונות, כחלק מתהליכי הגלובליזציה, ענפי ההלבשה והטקסטיל המקומיים התכווצו משמעותית הן בהיקפי התפוקה והן בהיקפי התעסוקה, כחלק מהמעבר ליצור זול והמוני מעבר לים. מרבית הסחורה המשווקת בחנויות בארץ אינה תוצרת כחול-לבן ומשקפת, בין היתר, את השפעות הסרת החסמים ליבוא טקסטיל מחו"ל שהוחלה כבר בתחילת שנות התשעים. בשנת 2019 כ-9% בלבד מצריכת פרטי ההלבשה וההנעלה מקורם בייצור מקומי, לעומת כ-75% בשנת 1995².

שינוי מבני נוסף עימו נאלצת תעשייה זו להתמודד, אשר תפס תאוצה בזמן סגרי הקורונה, הינו המעבר למסחר מקוון. על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בשנת 2018, כ-3.6% מהיקף רכישות מוצרי ההלבשה וההנעלה מתבצעות באמצעות האינטרנט, זאת לעומת שיעור אפסי של כ-0.2% בשנת 2011³. צמיחה מהירה זו מתגברת בין היתר לאור פטור ממע"מ ומס קנייה ביבוא אישי בסכום של עד \$75, רפורמת "שמיים פתוחים", וייסוף השקל. כך, למרות שהביקוש למוצרי הלבשה והנעלה גבוה מאוד בהשוואה למגמות היסטוריות, הייצור המקומי במגמת התכווצות.

¹ לפי הסיווג האחד של ענפי הכלכלה 2011 של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

² בנק לאומי, [מסחר בהלבשה והנעלה](#), יוני 2022; על בסיס נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

³ נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, [סקר הכנסות והוצאות משק בית](#), לוח 40 "רכישת מוצרים נבחרים, לפי אופן הקנייה".

מכירות

מכירות קבוצת ענפי הטקסטיל וההלבשה נאמדו בשנת 2021 בכ-6.4 מיליארד ש"ח⁴, כאשר מכירות ענף הטקסטיל עמדו על כ-3.6 מיליארד ש"ח, ומכירות ענף מוצרי ההלבשה על כ-2.8 מיליארד ש"ח. כך, בשנת 2021 מכירות הענפים הללו היוו כ-1.4% ממכירות סך ענפי התעשייה.

בראייה ארוכת טווח, בעשרים שנים האחרונות חלה ירידה בהכנסות ממכירות של ענפי תעשייה אלו, כאשר את חלקה ניתן להסביר בירידת מחירים משמעותית. על פי מרכז המחקר והמידע של הכנסת⁵ קיים פער בין המחירים לצרכן למחירי ההלבשה: בעוד שמדד המחירים לצרכן עלה בשנים 2011-2021 בכ-5.4%, מדד מחירי ההלבשה ירד בכ-20.3%. מדד מחירי ההלבשה וההנעלה החל לרדת באופן חד בשנת 2017, בין היתר בעקבות הפחתת שיעור המכס על יבוא רוב פריטי הלבוש וההנעלה בשנה זו. ירידת המחירים משקפת מגמות עולמיות כמו מעבר ליצור זול והמוני במדינות מתפתחות (סין והודו), וכן שינויי מדיניות מקומיים כמו הפחתת המכסים על מוצרי ההלבשה והטקסטיל שנכנסו לתוקפם בשנת 2012.

ייצור

נכון לשנת 2019, תעשיית הטקסטיל וההלבשה המקומית פעלה באמצעות כ-717 מפעלים (המעסיקים לפחות משרת שכיר אחת), כאשר מרביתם, כ-66%, משתייכים לענף ההלבשה וכ-33% נוספים לענף הטקסטיל. עוד עולה כי הייצור מתבצע ברובו על ידי מפעלים קטנים ובינוניים⁶.

מספר המפעלים⁷ ושיעור השינוי לאורך זמן

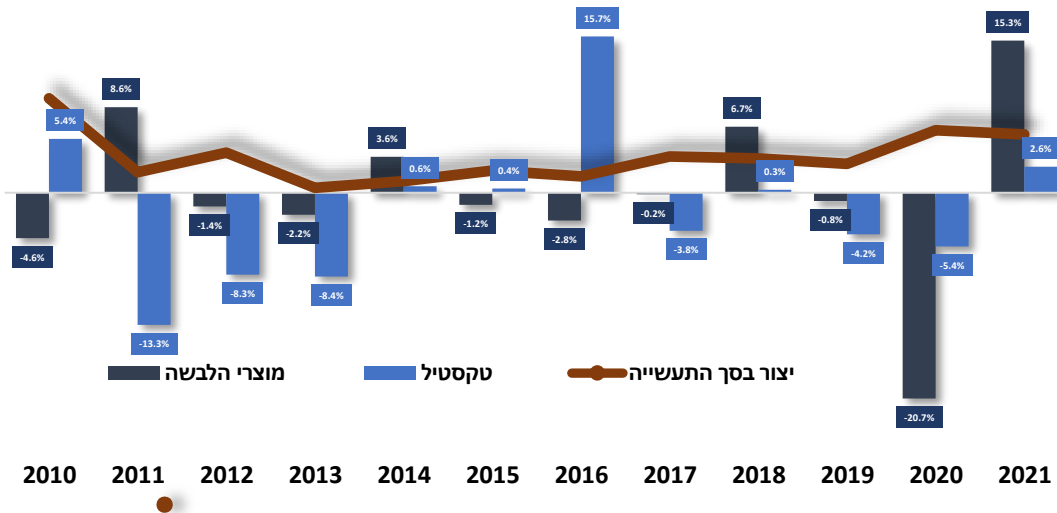
סך הכל	הלבשה	טקסטיל	
753	522	231	2011
717	475	242	2019
-5%	-9%	5%	שינוי 2019 לעומת 2011
670	423	247	2020
-11%	-19%	7%	שינוי 2020 לעומת 2011

סך המפעלים בענפי הטקסטיל וההלבשה הולך ומתכווץ: ירידה מ-753 ב-2011 ל-717 ב-2019 (ירידה של 5%), ול-670 ב-2020 (ירידה של 11%). למרות זאת, ניכר הירידה נובעת מהתכווצות במספר המפעלים מענף ההלבשה, בעוד שמספר מפעלי ענף הטקסטיל רשם עליה בכמות המפעלים בתקופה זו. תפוקתם של מפעלים אלו נאמדה בשנת 2021 בכ-2 מיליארד ש"ח, המהווה כ-1.3% בלבד מתפוקת התעשייה⁸. בדומה לענפי תעשייה רבים אחרים, ענפי הטקסטיל וההלבשה רשמו צמיחה בתוצר בשנת 2021, המבטאת

⁴ מתבסס על מדדי ייצור תעשייתי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נתונים במחירים שוטפים
⁵ מרכז המחקר והמידע, [ניתוח השפעת הפחתת מכסי יבוא על מדדי מחירים לצרכן בענפי ההלבשה וההנעלה](#), מרץ 2022
⁶ סקר תעשייה, כרייה וחציבה 2018, [לוח 18](#) "מפעלים, משרות ותמורה למשרות, לפי ענף כלכלי ראשי וקבוצת גודל (מספר משרות לעוסק)", קטנים ובינוניים: עד 99 עובדים
⁷ המעסיקים לפחות משרת שכיר אחת, מבוסס על לוח 16.3 "מפעלים, משרות, פדיון, עלות עבודה ושכר, לפי ענף כלכלי ראשי" בשנתון הסטטיסטי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
⁸ מתבסס על נתוני התפוקה מסקר תעשייה 2014 של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, תוך קידום על בסיס מדדי הייצור התעשייתי.

את ההתאוששות ממגבלות העבודה בשנת 2020 שפגעו בייצור, מה שגרם לנסיגות חדות בשנת 2020. טרום משבר הקורונה, בשנים 2017-2019, מצב הענפים לא היה מזהיר, והתאפיין בהתכווצותם: ענף הטקסטיל נסוג בכ-3.8% ב-2017, הציג צמיחה מתונה של כ-0.3% ב-2018 ושוב התכווץ בכ-4.2% ב-2019. בדומה לכך, ענף ההלבשה הציג שיעורים של -0.2%, -6.7% ו-0.8% בהתאמה.

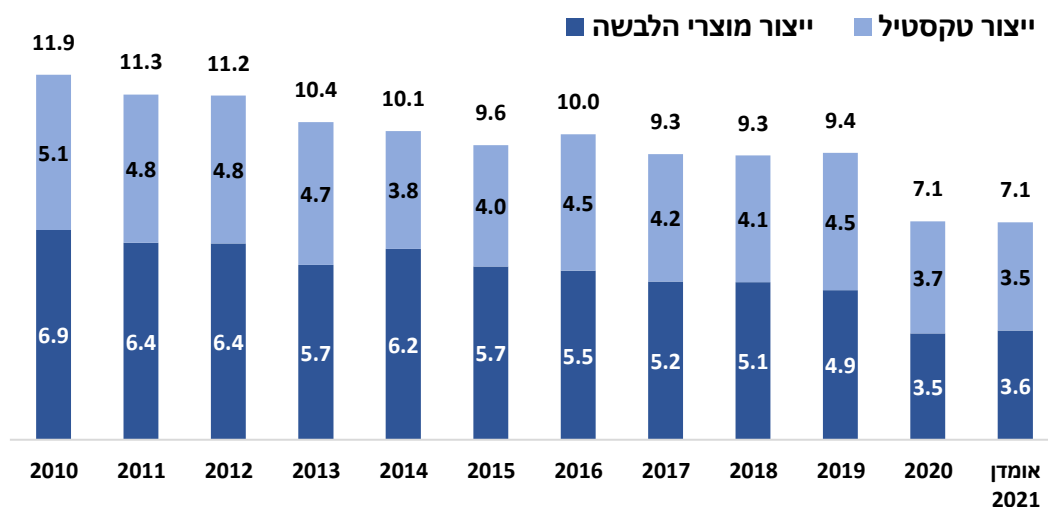
ייצור ענף הטקסטיל וההלבשה שיעורי שינוי שנתיים, ריאליים

מועסקים, שכר ופריון⁹

בשנת 2021 הועסקו כ-7.1 אלף איש בענפי הטקסטיל וההלבשה. בראייה על פני שנים, ניתן להבחין בהתכווצות מצבת העובדים בענפים אלו, ירידה מצטברת של כ-40%, מכ-11.9 אלף מועסקים בשנת 2010 לכ-7.1 אלף מועסקים בשנת 2021.

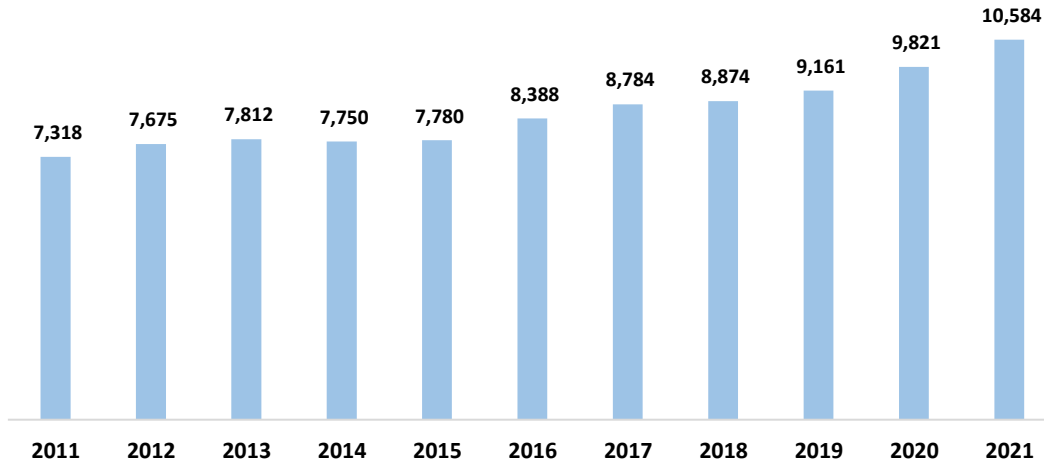
מועסקים בענפי הטקסטיל וההלבשה אלפים

⁹ מתבסס על ממוצע שיעורי שינוי חודשיים, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

השכר הממוצע למשרת שכיר¹⁰ עלה בענפי הטקסטיל וההלבשה מרמה של 7,318 ₪ ב-2011 ל-10,584 ₪ ב-2021, עליה נומינלית של 45%. מדובר בעליה נומינלית גבוהה יותר מזו שנרשמה בשכר התעשייתי הממוצע - של כ-35%.

שכר ממוצע בענפי הטקסטיל וההלבשה שנתי

בבחינת היקף שעות העבודה, בשנת 2021 חלה צמיחה של כ-0.6% בענפי הטקסטיל וההלבשה. לאור הצמיחה בתוצר בענפים אלו, הפריון הנאמד בענפים אלו בשנת 2021 צמח בכ-7.7%. יצוין, כי פריון העבודה מחושב על ידי התוצר לשעת עבודה.

בהקשר זה יש לציין כי גידול בפריון עשוי לנבוע מהתכווצות הענף ובתוך כך הותרת משרות בעלות ערך מוסף גבוה יחסית בישראל והעברת משרות בעלות ערך מוסף נמוך יחסית למדינות שבהן עלות העבודה נמוכה יחסית. הוכחה לכך היא עלייה חדה יותר בשכר הממוצע בענפים אלו, לעומת השכר הממוצע בתעשייה לאורך השנים, כפי שהוצג קודם. ואולם, יתכן כי הפריון בענף עלה הודות להתייעלות תהליכי הייצור: לפי מחקר מרכז טאוב¹¹ בנושא הקשר בין פריון למידת החשיפה ליבוא, בענף הטקסטיל הובילה פתיחת הענף ליבוא בתחילת שנות התשעים לחשיפתו לתחרות משמעותית ממדינות מזרח אסיה ולסגירת מפעלי טקסטיל רבים בארץ, אך היא גם אילצה את המפעלים ששרדו להתייעל ולהעלות את רמת הפריון כדי להצליח להתחרות בשוק הגלובלי. בהסתכלות בינלאומית, פריון ענפי הטקסטיל, ההלבשה והעור הישראליים נמוך בכ-28% ממוצע מדינות ה-OECD. כך, התוצר לעובד ישראלי מוערך בכ-46 אלף דולר לעומת כ-64.2 אלף דולר בממוצע מדינות ה-OECD¹².

¹⁰ נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ירחון שכר ותעסוקה

¹¹ איתן רגב וגלעד ברנד, מרכז טאוב, [הגורמים להתרחבות פערי הפריון בין ישראל ל-OECD: השוואה ענפית רב-](#)

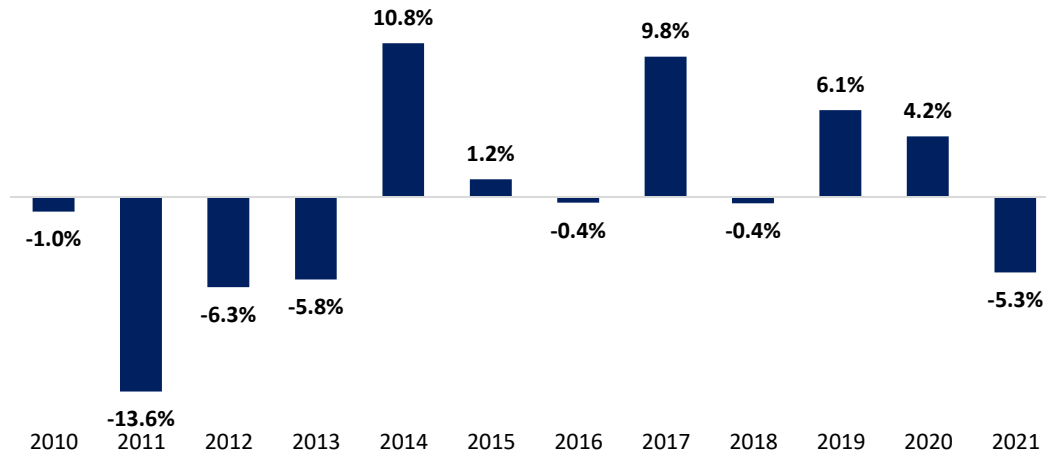
[שנתית](#), דצמבר 2015

¹² נתוני פריון לשנת 2018, מחירים מותאמי PPP, עיבוד המחלקה למחקר כלכלי בהתאחדות התעשייתיים לנתוני OECD

יצוא

יצוא ענפי הטקסטיל וההלבשה הסתכם בשנת 2021 בכ-868 מיליון דולר, זאת לאחר יצוא בהיקף של כ-870 מיליון דולר בשנת 2020. בבחינת שיעורי השינוי הריאליים¹³ אף שיצוא ענפי הטקסטיל וההלבשה לא נפגע במהלך שנת 2020 ורשם צמיחה ריאלית של כ-4.2%, בשנת 2021 התכווץ היצוא בכ-5.3%.

**התפתחות היצוא בענף הטקסטיל וההלבשה
שיעורי שינוי שנתיים ריאליים**

בדבר הסברים והבהרות ניתן לפנות לצוות המחלקה למחקר כלכלי:

אלה גורביץ', כלכלנית

ellag@industry.org.il

טל לייבזון, כלכלן

talleibson@industry.org.il

טלפון: 03-5198810

¹³ לפי למדדי מחירי סחר חוץ של הלשבה המרכזית לסטטיסטיקה